

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

1851

Vragen van het lid **Podt** (D66) aan de Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid over *het realiseren van een tweede aanmeldcentrum voor asielzoekers* (ingezonden 31 januari 2023).

Antwoord van Staatssecretaris **Van der Burg** (Justitie en Veiligheid) (ontvangen 13 maart 2023). Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2022–2023, nr. 1630.

Vraag 1

Met hoeveel gemeenten is reeds gesproken over het realiseren een tweede aanmeldcentrum voor asielzoekers?

Antwoord 1

In algemene zin is de behoefte aan aanvullende aanmeldcentra uitgezet aan gemeenten, onder andere via de Provinciale Regietafels. Overigens gaat het niet alleen om volwaardige aanmeldcentra zoals Ter Apel, maar ook om locaties waar asielzoekers de eerste stappen van het asielproces kunnen doorlopen en die dus een zogeheten «aanmeldfunctie» vervullen. Hierbij kan gedacht worden aan de processtappen rond identificatie en registratie en medische controles. Uiteraard wordt met iedere gemeente die zich daartoe bereid toont in gesprek getreden, in de eerste plaats door het COA.

Vraag 2

Met hoeveel gemeenten wordt momenteel nog gesproken? En in hoeveel gevallen zijn de gesprekken gestrand?

Antwoord 2

Momenteel zijn de gesprekken met een tweetal gemeenten in (ver)gevorderd stadium. Zoals uw Kamer is geïnformeerd op 19 oktober jl. heeft het verzoek van het COA om te komen tot een aanmeldcentrum in Bant, een andere vorm gekregen. Een potentiële bijdrage door de gemeente zal gericht worden op nareizigers en er wordt nu gezocht naar een locatie.

Vraag 3

Kunt u aangeven welke redenen gemeenten geven om de realisatie van een aanmeldcentrum te weigeren? Wat kunt u doen om deze bezwaren weg te nemen?

Antwoord 3

De beweegredenen van gemeenten zijn divers en in hoge mate situationeel bepaald. In een brief aan uw Kamer bracht ik op basis van praktijkervaringen bij het openen van duurzame opvanglocaties veelvoorkomende afwijzingsgronden in beeld. Het gaat bijvoorbeeld om afspraken die het college van burgemeester en wethouders hebben gemaakt met de gemeenteraad over het openen van nieuwe locaties en het behoud en het sluiten van bestaande locaties. In algemene zin kan gesteld worden dat deze en andere afwijzingsgronden ook voorkomen bij de zoektocht naar aanvullende aanmeldcentra, met als kanttekening dat de lokale dynamiek ten aanzien van draagvlak een nadrukkelijker rol speelt. Daarbij leeft het beeld dat een aanmeldcentrum een grootschalige locatie betreft waarvoor niet of onvoldoende maatschappelijk draagvlak gevonden kan worden. Samen met het COA en andere ketenpartners wordt gewerkt om reacties adequaat te adresseren, waarbij het uiteindelijk aan het gemeentebestuur is om al dan niet in te stemmen met de realisatie van een aanmeldcentrum of een andersoortige opvanglocatie.

Vraag 4

Welke mogelijkheden heeft u verder om gemeenten te verleiden toch akkoord te gaan?

Antwoord 4

Het COA hecht grote waarde aan het bestaan van lokaal draagvlak en het opbouwen van een constructieve samenwerkingsrelatie met gemeenten. Dit vertaalt zich naar de thans geldende uitvoeringspraktijk dat het COA wensen en behoeften van een gemeente met maximale welwillendheid zal proberen te accommoderen. Zo kan gedacht worden aan afspraken die betrekking hebben op het aantal op te vangen asielzoekers en de looptijd van een aanmeldcentrum. Ook over aanpalende beleidsthema's, variërend van toegang tot voorzieningen zoals onderwijs en zorg en zorgen over leefbaarheid en veiligheid, kunnen afspraken worden gemaakt. Daarbij merk ik op dat de ervaring van het COA is dat de vestiging van een aanmeldcentrum of een gelijksoortige opvanglocatie stimulering van de lokale economie met zich meebrengt, met name in de vorm van lokale leveranciers en middenstand. Door de aanwezigheid van een veelheid aan ketenpartners leidt het bovendien tot een werkgelegenheidsimpuls. Het streven is er altijd op gericht om een optimaal functioneren van de locatie in de plaatselijke gemeenschap te bewerkstelligen.

Vraag 5

Wanneer bent u van plan over te gaan op het inzetten van ruimtelijk instrumentarium als de gesprekken niks opleveren, zoals beschreven in de brief van 25 mei 2022 (Kamerstuk 19 637, nr. 2901)?

Antwoord 5

Ik hecht eraan om te benoemen dat ik blijf inzetten om op vrijwillige basis en in goede samenwerking met medeoverheden te komen tot de opening van een aanmeldcentrum. Zoals genoemd in het antwoord op vraag 2 zijn daartoe gesprekken gaande. Op dit moment is daarom geen sprake van de inzet van het ruimtelijk orderingsinstrumentarium.

Vraag 6

Wat is de stand van zaken met de realisatie van de extra opvangplekken in de gemeente Noordoostpolder, zoals beschreven in antwoorden op eerdere vragen van D66 (kenmerk 2022D42478)?

Antwoord 6

Het COA wil een opvanglocatie openen in de gemeente Noordoostpolder, waar 300 nareizigers kort kunnen verblijven voor aanmelding bij de IND in Zevenaar. Het COA heeft eind januari een officieel verzoek bij de gemeente Noordoostpolder ingediend om een opvanglocatie te openen. Het COA en de gemeente zijn in gesprek om tot een eventuele concrete uitvoering te komen.

Vraag 7

Welke gevolgen heeft een tweede (of volgend) aanmeldcentrum voor de manier van werken zoals deze nu in Ter Apel gebruikelijk is? Blijven alle faciliteiten en diensten op Ter Apel aanwezig of is het de bedoeling dat een deel van deze diensten op een andere locatie wordt ondergebracht? Op welke manier wordt hier over nagedacht?

Antwoord 7

Bij de huidige zoektocht naar aanvullende aanmeldcentra wordt gezien in hoeverre het asielproces, al dan niet gedeeltelijk, ook op andere locaties kan worden doorlopen, zoals nu reeds gebeurt in Budel en Zevenaar. Het is daarbij in beginsel niet de bedoeling om diensten uit Ter Apel ergens anders onder te gaan brengen. Wel wordt ernaar gestreefd om de aanmeldfunctie op verschillende locaties in het land te laten plaatsvinden om de afhankelijkheid van één aanmeldcentrum te reduceren.